

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

NA NEBU ĆE BITI
RADOŠT ZBOG JEDNOG
OBRAĆENA GREŠNIKA

RUJAN

MEDITACIJA

Milost 3

SLUŽBA RIJEČI XXI. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Na nebu će biti radost zbog jednog
obraćena grešnika 4

HOMILIJA

Krist te traži 8

KATEHEZA

Milost i opravdanje 10

Mali vjeronaučni leksikon 14

UZ BLAGDAN

Hildegarda iz Bingena 16

IN MEMORIAM 17

NAŠI POKOJNI 18

Ned 11. **XXIV. NEDJELJA KROZ GODINU;**
Miljenko, Gašpar, Bonaventura

Pon. 12. Preslavno ime Marijino

Uto. 3. Ivan Zlatousti, Zlatko

Sri. 14. **Uzvišenje Svetog Križa**

Čet. 15. Blažena Djevica Marija Žalosna,
Dolores

Pet. 16. *Kornelije, Papa i Ciprijan,
Eufemija*

Sub. 17. Robert Bellarmino, Hildegarda
iz Bingena

Naslovnica: Slika preuzeta s <https://hail.to>

mihael

30/2022.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVI. (2022.), broj 30 (538); dvadeset i četvrta nedjelja kroz godinu, 11. rujna 2022.

Kontakt:

vič. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 88 853, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

Milost

U posljednje tri nedjelje kroz liturgijsku godinu, Crkva nam je u evanđeoskim čitanjima ponudila tri poruke-savjeta kako ćemo doći u kraljevstvo nebesko.

„*Borite se da uđete na uska vrata jer mnogi će, velim vam, tražiti da uđu, ali neće moći*“ poručuje nam evanđelje 21. nedjelje. Evanđelje 22. nedjelje poziva nas na poniznost „*svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen*“, a ono prošlonedjeljno „*tko se ne odrekne svega što posjeduje, ne može biti moj učenik i tko ne nosi svoga križa i ne ide za mnom, ne može biti moj učenik!*“ (23. nedjelja).

Sve te tri poruke-savjeta upućene su čovjeku. Čovjek bi to trebao „odraditi“. Uzimajući u obzir vlastita ograničenja i slabosti, pitamo se je li itko od nas kadar to provesti u djelo?

Ove nedjelje evanđelje pred nas stavlja onaj drugi i najvažniji dio, dio koji „odrađuje“ Bog. Spasenje je Božje djelo, djelo Božje milosti, a mi samo trebamo surađivati s njegovom milošću.

Često vidimo kako ljudi, kršćani, nažalost vjeruju da izvršavanjem „vjerničkih obveza“ mogu postići vlastito spasenje isključujući Božju milost. To podsjeća na pelagijanizam, krivovjerje iz četvrtog stojeća. Njegov začetnik, britanski monah Pelagije tvrdio je da istočni grijeh nije ukaljao ili ošteti ljudsku prirodu, te da smrtni čovjek bez božanske milosti i pomoći može birati između dobra i zla, odnosno da čovjek svoje spasenje može postići vlastitim naporom.

Govoreći o milosti i opravdanju Katekizam Katoličke crkve (KKC 1987.-2005.) govori o nužnosti milosti za spasenje.

U sva tri današnja čitanja govor je zapravo o Božjoj milosti. Za ilustraciju nužnosti čovjekova spasenja o Božjoj milosti, u prvom ovonedjeljnom čitanju, pisac knjige Izlaska ističe kako se „*ražali Gospodin pa ne učini zlo kojim se bijaše zaprijetio svome narodu*“. Raskajani grješnik u pripjevnom psalmu u potpunosti se pouzdava u Božje milosrđe. Sveti Pavao u svojoj poslanici Timoteju pripovijeda o zlu koje je činio u prošlosti i kako je spašen Božjom milošću. Isus u evanđelju pripovijeda tri prisposode o "izgubljenima i nađenima". Cijela služba riječi posvećena je Božjoj milosti i milosrđu. Nemojmo joj se oteti.

Prvo čitanje: Izl 32, 7-11.13-14

I ražali se Gospodin pa ne učini zlo kojim se bijaše zaprijetio.

Čitanje Knjige Izlaska

U one dane: Progovori Gospodin Mojsiju: „Požuri se dolje! Narod tvoj, koji si izveo iz zemlje egipatske, pošao je naopako. Brzo su zašli s puta koji sam im odredio. Napravili su sebi tele od rastopljene kovine, preda nj pali ničice i žrtve mu prinijeli uz poklike: 'Ovo je bog tvoj, Izraele, koji te izveo iz zemlje egipatske!' Dobro vidim“, reče dalje Gospodin Mojsiju, „da je ovaj narod tvrde šije. Pusti sada neka se gnjev moj na njih raspali da ih istrijebim, a od tebe ću učiniti velik narod.“

Mojsije pak zapomagao pred Gospodinom, Bogom svojim, i govorio: „Gospodine! Čemu da gnjevom plamtiš na

svoj narod koji si izveo iz zemlje egipatske snagom velikom i rukom jakom! Sjeti se Abrahama, Izaka i Izraela, slugu svojih, kojima si se samim sobom zakleo i obećao im: 'Razmnožit ću vaše potomstvo kao zvijezde na nebu i svu zemlju ovu što sam obećao dat ću vašem potomstvu i ona će zavazda biti njihova baština.'“

I ražali se Gospodin pa ne učini zlo kojim se bijaše zaprijetio svome narodu.

Riječ Gospodnja

Čovjek je oduvijek bio buntovnik protiv Stvoritelja. Neposlušnost Adama i Eve ponovno je odigrala ulogu u neposluhu i tvrdoglavosti izraelskog naroda u današnjem prvom čitanju. Bog se osjećao izdanim od vlastitog naroda. Napravili su zlatno tele i klanjali mu se kao bogu koji ih je spasio iz zemlje egipatske. To je vrhunac pobune protiv Boga. Prekršili su prvu i najveću Božju zapovijed. Pisac Knjige Izlaska, opisujući taj događaj, želio upozoriti sunarodnjake na možebitni utjecaj okolnih poganskih naroda na Izraelce. S druge strane, upozorava na ozbiljnost njihova grijeha ističući njegovu posljedicu, istrjebljenje cijeloga naroda. Mojsije ne prihvaća biti začetnik novoga naroda nego se zauzima za sunarodnjake ma kakvi oni bili. I ma kakvi oni bili, Bog im ponovno iskazuje svoju milost. Mojsije će podsjetiti, unatoč nevjeri naroda, da je Bog i dalje njihov Bog, te da ih je on, a ne Mojsije, izveo iz Egipta. Iz ovog odlomka iščitavamo važnu Božju osobinu u odnosu prema čovjeku - praštanje. I upravo to praštanje i milosrđe rađaju milost spasenja.

Mark Chagall, *Mojsije i njegov narod*
<https://www.original-prints.com>

Priredio V. B.

Otpjevni psalam: Ps 51, 3-4.12-13.17.19

Ustat ću i poći k ocu svome!

Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome,
po velikom smilovanju izbriši moje bezakonje!
Operi me svega od moje krivice,
od grijeha me mojeg očisti!

*****

Čisto srce stvori mi, Bože,
i duh postojan obnovi u meni!
Ne odbaci me od lica svojega
i svoga svetog duha ne uzmi od mene!

*****

Otvori, Gospodine, usne moje,
i usta će moja navješćivati hvalu tvoju.
Žrtva Bogu duh je raskajan,
srce raskajano, ponizno, Bože, nećeš prezreti.

*****

Središnji stih današnjeg otpjevnog psalma glasi: „Cisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni.“ To se ujedno smatra i sadržajnim vrhuncem ovoga najpoznatijeg pokorničkog psalma koji je povezan s grijehom kralja Davida. Moleći Boga za čisto srce psalmist ne izražava svoje kajanje za grijeh samo na negativan način, nego u Božjem oproštenju vidi stvaralačku snagu koja njegovo kajanje iz žalosti zbog grijeha preobražava u radost novog života.

Drugo čitanje: 1Tim 1, 12-17

Krist dođe spasiti grešnike.

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Timoteju

Predragi:

Zahvalan sam onome koji mi daje snagu - Kristu Isusu, Gospodinu našem - jer me smatrao vrijednim povjerenja, kad u službu postavi mene koji prije bijah hulitelj, progonitelj i nasilnik. Ali pomilovan sam jer sam to u neznanju učinio, još u nevjeri. I milost Gospodina našega preobilovala je zajedno s vjerom i ljubavlju, u Kristu Isusu.

Vjerodostojna je riječ i vrijedna da se posve prihvati: Isus Krist dođe na svijet spasiti grešnike, od kojih sam prvi ja. A pomilovan sam zato da na meni prvome Isus Krist pokaže svu strpljivost i pruži primjer svima koji će povjerovati u njega za život vječni.

A Kralju vjekova, besmrtnome, nevidljivome, jedinome Bogu čast i slava u vijeke vjekova. Amen.

Riječ Gospodnja

Nakon što je naveo čitav niz različitih vrsta grešnika (usp. 1 Tim 1,8-10), Pavao izriče svoju zahvalnost Bogu što mu se smilovao i oprostio mu njegove grijehove. Pavao se naziva huliteljem, progoniteljem i nasilnikom koji je grijeshio u neznanju i nevjeri. Na taj način implicitno svjedoči kako živjeti u grijesima znači živjeti u nepoznavanju istine, u laži, dok živjeti u Božjoj milosti znači živjeti u istini. Svoj primjer Pavao navodi ne da bi se ičim dičio nego upravo da bi pokazao primjer što može učini Božja milost i s najvećim grešnikom. No, Božja milost koliko god bila silovita u Pavlovu životu osobito u presudnom događaju na putu za Damask, ipak može pokazati svoju snagu tek onda kada je prihvaćena s vjerom u Isusa Krista. To je poruka koju Pavao želi prenijeti svom vjernom učeniku Timoteju za njegovo apostolsko djelovanje u Efezu gdje su se pojavili neki drugi nauci (usp. 1 Tim 1,3).

Evandjelje: Lk 15, 1-32

Na nebu će biti radost zbog jednog obraćena grešnika.

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U ono vrijeme: Okupljahu se oko Isusa svi carinici i grešnici da ga slušaju. Stoga farizeji i pismoznanci mrmaljahu: „Ovaj prima grešnike, i blaguje s njima.“

Nato im Isus kaza ovu prispodobu:

„Tko to od vas, ako ima sto ovaca pa izgubi jednu od njih, ne ostavi onih devedeset i devet u pustinji te pođe za izgubljenom dok je ne nađe? A kad je nađe, stavi je na ramena sav radostan pa došavši kući, sazove prijatelje i susjede i rekne im: 'Radujte se sa mnom! Nađoh ovcu svoju izgublenu.' Kažem vam, tako će na nebu biti veća radost zbog jednog obraćena grešnika negoli zbog devedeset i devet pravednika kojima ne treba obraćenja.

Ili koja to žena, ima li deset drahma pa izgubi jednu drahmu, ne zapali svjetiljku, pomete kuću i brižljivo pretraži dok je ne nađe? A kad je nađe, pozove prijateljice i susjede pa će im: 'Radujte se sa mnom! Nađoh drahmu što je bijah izgubila.' Tako, kažem vam, biva radost pred anđelima Božjim zbog jednog obraćena grešnika.“

I nastavi:

„Čovjek neki imao dva sina. Mlađi reče ocu: 'Oče, daj mi dio dobara koji mi pripada.' I razdijeli im imanje. Nakon nekoliko dana mlađi sin pokupi sve, otputova u daleku zemlju i ondje potratila svoja dobra živeći razvratno.

Kad sve potroši, nastala ljuta glad u onoj zemlji te on počeo oskudijevati. Ode i pribeže kod jednoga žitelja u onoj zemlji. On ga posla na svoja polja pasti svinje. Želio se nasititi rogačima što su ih jele svinje, ali mu ih nitko nije davao.

Sve tri prispodobе tako su povezane da ih Isus pripovijeda u kontinuitetu kao dio jedne te iste besjede. Naslovnici Isusovih prispodoba su farizeji i pismoznanci koji su mrmljali zbog toga stoje primao grešnike i carinike, i čak s njima blagovao.

Čin zajedničkog blagovanja ima u Isusovu životnom kontekstu osobito društveno i religiozno značenje, a ishod svih triju prispodoba sugerira da njegovo blagovanje s grešnicima nije jednostavno gošćenje, nego događaj koji se može identificirati s njihovim obraćenjem. Ne radi se o jelu radi jela nego o susretu u kojem grešnici u Isusu upoznaju snagu Božjega praštanja i ljubavi prema svakom čovjeku. Čini se da takva postavka Isusove besjede pismoznancima i farizejima, koji inače nisu ni vjerovali u mogućnost obraćenja grešnika, gotovo na ironičan način potvrđuje to njihovo uvjerenje: obraćenje kao povratak u zajednicu doista se ne može ni ostvariti ukoliko prema grešnicima vlada stav odbojnosti i neprihvatanja.

U prvim dvjema prispodobama to se očituje tako što glavnu aktivnu ulogu nemaju izgubljena ovca i drahma, nego pastir ovaca i žena vlasnica drahme. Oboje su prikazani kao oni kojima je stalo do onoga što su izgubili i svim se silama trude da izgubljeno nađu. Ovca i drahma pri tome su posve pasivne.

Zbog tek djelomično izrečene pouke u tim prvim dvjema prispodobama, Isus pripovijeda i treću u kojoj su glavni akteri samo ljudska bića. Naravno da u ovoj prispodobi Isusova pouka doživljava svoj vrhunac, ali je ona ujedno i najkompleksnija jer se u njoj izriču različiti odnosi. U prispodobi o izgubljenom ovci ne

Došavši k sebi, reče: 'Koliki najamnici oca moga imaju kruha napretek, a ja ovdje umirem od gladi! Ustat ću, poći svomu ocu i reći mu: 'Oče, sagriješih protiv Neba i pred tobom! Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim. Primi me kao jednog od svojih najamnika.'

Usta i pođe svom ocu. Dok je još bio daleko, njegov ga otac ugleda, ganu se, potrča, pade mu oko vrata i izljubi ga. A sin će mu: 'Oče! Sagriješih protiv Neba i pred tobom! Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim.' A otac reče slugama: 'Brzo iznesite haljinu najljepšu i obucite ga! Stavite mu prsten na ruku i obuću na noge! Tele ugojeno dovedite i zakoljite, pa da se pogostimo i provedimo jer sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se!' I stadoše se veseliti.

„A stariji mu sin bijaše u polju. Kad se na povratku približio kući, začu svirku i igru pa dozva jednoga slugu da se raspita što je to. A ovaj će mu: 'Došao tvoj brat pa otac tvoj zakla tele ugojeno što sina zdrava dočeka.' A on se rasrdi i ne htjede ući. Otac tada iziđe i stane ga nagovarati. A on će ocu: 'Evo, toliko ti godina služim i nikada ne prestupih tvoju zapovijed, a nikad mi ni jareta nisi dao da se s prijateljima provedim. A kada dođe ovaj sin tvoj koji s bludnicama proždrije tvoje imanje, ti mu zakla ugojeno tele.' Nato će mu otac: 'Sinko, ti si uvijek sa mnom i sve moje - tvoje je. No trebalo se veseliti i radovati jer ovaj brat tvoj bijaše mrtav i oživje, izgubljen i nađe se!’,

Riječ Gospodnja

znamo kako je na njezin povratak u stado reagiralo ostalih devedeset i devet ovaca, a smiješno je govoriti o tome kako je devet drahmi prihvatilo povratak one desete. Reagirati mogu samo ljudi, a u ta dva slučaja to su pastir i žena te njihovi prijatelji i prijateljice i susjedi i susjede koje su pozvali da se s njima raduju jer su pronašli ono što su izgubili.

U prisposobi o ocu i dva sina glavni aktivni lik preko kojeg Isus upućuje svojim sugovornicima poruku o prihvaćanju obraćenih grešnika jest otac. No, za razliku od izgubljene ovce i drahme, ovdje su, jer je riječ o ljudima, aktivni i drugi likovi. Izgubljeni sin mora sam učiniti svoj korak da bi se vratio očevu domu, a znajući završetak prisposobe možemo tek u prenesenom smislu shvatiti to da ga je otac čitavo vrijeme tražio. Tako je 'izgubljeni i nađeni sin' slika grešnika koji dolaze i okupljaju se oko Isusa, koji ih nipošto ne odbija zbog njihove grešnosti nego ih prima i poziva na gozbu. Farizeji i pismoznanci mogu se naprotiv prepoznati u drugom, starijem, sinu koji mrmlija zbog očeva svečanog dočeka njegova grešnog mlađeg sina.

Svakako je znakovito da Isus svoju poruku završava očevim pozivom starijem sinu da se pridruži slavlju zbog svoga brata, a da na kraju ne znamo je li on to doista i učinio. Tim otvorenim završetkom svoje prisposobe Isus odgovornost za odgovor na očev poziv prebacuje na svoje slušatelje. Kao što je trebalo da mlađi sin učini svoj korak prema ocu koji mu je jedino mogao izići u susret i uvesti ga u kuću, tako isti korak prihvaćanja očeve ljubavi treba učiniti i stariji sin.

Služba riječi 273/13

Krist te traži

Isusovo se naviještanje evanđelja nigdje ne vidi tako očito i dojmljivo kao u današnjim usporedbama o izgubljenima i o Božjoj radosti zbog jednog jedinog obraćenog grešnika. Zbog toga se, s pravom, taj tekst naziva "evanđelje u evanđeljima". Evanđelje je ponuđeno i darovano svim ljudima, najjadnijima i najizgubljenijima, upravo takvima!

Isusa slijedi, među mnoštvom naroda, upadno mnogo carinika i grešnika, što farizeje i pismoznance smeta.

Carinici su izrabljivali narod, nisu se brinuli za Božji zakon i zato su uživali slab ugled, dapače prezir u krugovima religioznih ljudi, a grešnici su ljudi koji su uvjereni da su mirni, ako ne misle na Boga, pa zato izbjegavaju svaku religioznost. Zašto upravo taj sloj ljudi slijedi Isusa?

Carinici i grešnici doživljavaju svoje slabosti, osjećaju teret grijeha i u dubini duše traže mir i svjetlo, traže zapravo Boga. Doduše, njihova je "njiva" puna kamenja, ali ipak izorana i pripravna za sjetvu. Oni su bolesni i zbog toga traže liječnika, upravo je Isus došao zbog takvih, traga za njima i radostan je zbog svakog nađenog pojedinca.

Kao što žena traži novac, tako i Krist traži. On ne broji čovjeku školski koliko je za njega učinio, jer On sve čini da bi ga našao. On ga traži u njegovoj nutrini. Mnoge stvari, koje nam se čine neugodne, u stvarnosti su Božji koraci iza nas. Bolesti

vode prema spasonosnoj i konstruktivnoj uznemirenosti, gubitci - djelomično ili potpuno - materijalnih dobara oslobađaju od zemaljske privezanosti, razočaranja mogu pokazati nepouzdanost ljudi, neuspjesi oslobađaju od lažnog ponosa, bolna i neugodna kritika oslobađa od sebičnosti. Ako čovjek i luta, Krist je neumoran, neprestano ga slijedi. Čovjek, zapravo, nikad nije sam. Krist je ribar ljudi koji strpljivo čeka da mu ribica uđe u mrežu milosti. Tek ćemo u vječnosti spoznati do kraja da je Krist bio stalno uz nas, da nas je tražio, da je Njegova ljubav uvijek domišljato pronalazila sredstva kako bi izgubljene vratila kući. Svi mi živimo u atmosferi Božje ljubavi, a da to ne znamo. Mi za Boga, na neshvatljiv način, značimo bogatstvo. Otuda i radost na nebu kad se izgubljeni nađe!

Konačno i u prispodobi o izgubljenom sinu, naglasak nije na njegovu gubitku, ni na njegovu povratku, već je riječ o nebeskom Ocu koji sve čini da bi svoje dijete vratio doma. Riječ je, zapravo, o Božjoj ljubavi, rasipnoj ljubavi, ljubavi bez računice, posvemašnjoj ljubavi.

Otac je nebeski poslao za nama svoga Jedinca, u Njemu nam je pokazao svu širinu, dubinu i veličinu svoje ljubavi. Svatko je od nas u nečemu izgubljen. Kad to shvatimo i u svom srcu doživimo, kad osjetimo nostalgiju za Očevom kućom, za povratkom doma, tada se već vraćamo s Kristom i započinje u nebu radost i veselje, nebesnici se raduju zbog nas. Obradujmo ih što češće životom svoje vjere. Život vjere jest samo jedan - sakramentalni život!

Stjepan Harjač

Milost i opravdanje

I. Opravdanje

Milost Duha Svetoga ima moć da nas opravda, to jest očisti od naših grijeha i udijeli nam pravednost Božju po vjeri u Krista Isusa i po krštenju:

„Ako umrijesmo s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime. Znamo doista: Krist, uskrišen od mrtvih, više ne umire, smrt njime više ne gospoduje. Što umrije, umrije grijehu jednom zauvijek; a što živi, živi Bogu. Tako i vi: smatrajte sebe mrtvima grijehu, a živima Bogu u Kristu Isusu“ (Rim 6, 8-11).

Snagom Duha Svetoga sudjelujemo u mucii Kristovoj umirući grijehu, i u njegovu uskrsnuću rađajući se na novi život; udovi smo njegova Tijela, Crkve, i loze pricijepljene njemu, Trsu:

„Po Duhu smo svi mi udionici Božji [...] Imamo udjela u božanskoj naravi po daru Duha [...] Eto, zašto Duh čini božanskima one u kojima je prisutan!“ (Atanazije Aleksandrijski)

Prvo je djelo milosti Duha Svetoga *obraćenje*, kojemu je plod opravdanje, kako je Isus navijestio na početku evanđelja: „Obratite se jer je blizu Kraljevstvo Božje“ (Mt 4, 17). Na poticaj milosti, čovjek se okreće prema Bogu i udaljuje od grijeha te tako prima oproštenje i pravednost odozgor. „Opravdanje [...] nije tek otpuštanje grijeha nego je i posvećenje i obnova unutrašnjega čovjeka.“ (Tridentski koncil)

Opravdanje *oslobađa čovjeka od grijeha* koji se suprotstavlja ljubavi Božjoj te čisti njegovo srce. Opravdanje je posljedica inicijative Božjeg milosrđa, Boga koji pruža oproštenje. Ono pomiruje čovjeka s Bogom. Izbavlja od ropstva grijeha i ozdravlja.

Opravdanje je u isto vrijeme *prihvatanje Božje pravednosti* po vjeri u Krista Isusa. Ovdje pravednost označuje ispravnost božanske ljubavi. Zajedno s opravdanjem ulijevaju se u naša srca vjera, ufanje i ljubav, i daje nam se posluš Božjoj volji.

Opravdanje nam je *zaslužno mukom Krista* koji se na križu prinio kao žrtva živa, sveta, Bogu mila, te je njegova krv postala pomirilištem za grijeha svih ljudi. Opravdanje nam se daje po krstu, sakramentu vjere. Ono nas suobličava s pravednošću Boga koji nas snagom svoga milosrđa čini iznutra pravednima. Cilj mu je slava Božja i Kristova te dar života vječnoga: (Tridentski koncil)

„Sada se izvan Zakona očitovala pravednost Božja posvjedočena Zakonom i Prorocima - pravednost Božja po vjeri Isusa Krista, prema svima koji vjeruju. Ne, nema razlike! Svi su zaista sagriješili i potrebna im je slava Božja; opravdani su besplatno, njegovom milošću po otkupljenju u Kristu Isusu. Njega je Bog izložio da krvlju svojom bude pomirilište po vjeri. Htio je tako očitovati svoju pravednost kojom je u svojoj božanskoj strpljivosti propuštao dotadašnje grijeha; htio je očitovati svoju pravednost u sadašnje vrijeme - da bude pravedan i da opravdava onoga koji je od vjere Isusove“ (Rim 3, 21-26).

Gwendolen Raverat, *The Prodigal Son* (after Jacques Ravera, detalj, <https://www.nationalgalleries.org/>)

Opravdanje *uspostavlja suradnju između milosti Božje i čovjekove slobode*. Ta se suradnja s čovjekove strane izražava pristankom vjere uz Riječ Božju koja čovjeka zove k obraćenju, i u suradnji ljubavi s poticajem Duha Svetoga koji pretječe pristanak i čuva ga.

„Bog dotiče srce čovjekovo prosvjetljenjem Duha Svetoga tako da čovjek niti ostaje posve nedjelatan kada se podlaže nadahnuću, koje dakako može i odbiti, niti se bez božanske milosti, samom svojom slobodnom voljom, može pripremiti za pravednost pred Bogom.“ (Tridentski koncil)

Opravdanje je *najizvršnije djelo Božje ljubavi* koja se očitovala u Kristu, a dano nam je po Duhu Svetom. Sveti Augustin smatra da je opravdanje bezbožnika „veće djelo [...] od stvaranja neba i zemlje“ [...], jer „nebo će i zemlja proći, dok spasenje i opravdanje unaprijed izabranih neće proći nikada“ (Augustin). On također misli da opravdanje grešnika nadvisuje samo stvaranje anđela u pravednosti, jer očituje veće milosrđe.

Duh Sveti je nutarnji učitelj. Darivajući život „unutrašnjem čovjeku“, opravdanje uključuje posvećenje *cijeloga bića*:

„Kao što nekoć predadoste udove svoje za robove nečistoći i bezakonju - do bezakonja, tako sada predajte udove svoje za robove pravednosti - do posvećenja. [...] Sada pak pošto ste oslobođeni grijeha i postali sluge Božje, imate plod svoj za posvećenje, a svršetak - život vječni“ (Rim 6, 19.22).

II. Milost

Naše opravdanje dolazi od Božje milosti. Milost je *naklonost, ničim zaslužena pomoć* koju nam Bog pruža da bismo odgovorili njegovu pozivu: da postanemo sinovi i kćeri Božje, posinci, sudionici božanske i života vječnoga.

Milost je sudjelovanje u Božjemu životu; ona nas uvodi u intimnost trojstvenoga života. Po krštenju kršćanin sudjeluje u milosti Krista koji je Glava svoga Tijela. Kao „posinak“ i on može Boga nazivati „Ocem“, u jedinstvu sa Sinom jedinorođenim. On prima život Duha koji u nj ulijeva ljubav i oblikuje Crkvu.

Taj je poziv na život vječni *nadnaravan*. Ovisi posvema o ničim zasluženju Božjoj inicijativi, jer nam samo Bog može objaviti i darovati samoga sebe. Premašuje sposobnost čovjekova razuma i moći njegove volje kao i svakoga drugog stvora.

Milost Kristova je nezaslužen dar kojim nam Bog dariva svoj život, što nam ga u dušu ulijeva Duh Sveti da je ozdravi od grijeha i posveti. To je posvetna (posvećujuća) ili pobožanstvenjujuća milost, koju primamo na krštenju. Ona je u nama izvor djela posvećenja:

„Je li, dakle, netko u Kristu, novi je stvor. Staro uminu, novo, gle, nast! A sve je od Boga koji nas sa sobom pomiri po Kristu“ (2 Kor 5, 17-18).

Posvetna milost je stalan dar, postojano i nadnaravno stanje što usavršuje dušu osposobljujući je da živi s Bogom i djeluje

po njegovoj ljubavi. Treba razlikovati *trajnu (habitualnu) milost*, kao trajno osposobljenje da živimo i djelujemo prema božanskom pozivu, od *djelatnih (aktualnih) milosti*, koje označuju Božje zahvate bilo na početku obraćenja, bilo u tijeku djela posvećenja.

Već i sama *pripravnost čovjekova* da prihvati milost predstavlja djelovanje te milosti. Ona je potrebna da pobudi i podrži našu suradnju u opravdanju po vjeri i u posvećenju po ljubavi. Ono što je u nama otpočeo, Bog privodi k ispunjenju: „*On doista otpočinje tako da mi, njegovim djelovanjem, htjednemo; on dovršava djelo, sudjelujući s pokretima naše volje koja je već obraćena.*“ (Augustin)

„*I mi djelujemo, ali djelujemo sudjelujući s Bogom, jer On djeluje pretječući nas svojim milosrđem. Pretječe nas da nas ozdravi, a potom nas prati da ozdravljeni očvrsnemo. Pretječe nas da bi nas pozvao i pratit će nas da nas proslavi. Pretječe nas da bismo u pobožnosti živjeli, a pratit će nas da bismo s njime vječno živjeli, jer zasigurno bez njega ne možemo ništa.*“ (Augustin)

Slobodna Božja inicijativa zahtijeva *slobodan čovjekov odgovor*; Bog je čovjeka doista stvorio na svoju sliku, obdarivši ga, uz slobodu, sposobnošću da ga upozna i ljubi. Duša istom po slobodi može ući u zajedništvo ljubavi. Bog neposredno dotiče i izravno pokreće čovjekovo srce. Stavio je u čovjeka težnju za istinom i dobrom koju samo on može zadovoljiti. Obećanja „života vječnoga“ odgovaraju toj težnji, iznad svake nade:

„*Ti si poslji svojih djela, koja su bila veoma dobra, počnuo sedmi dan. To nam je glas tvoje Knjige htio proreći da i mi poslji svojih djela, koja su samo zato veoma dobra što si nam ih ti dao,*

treba da počnemo u tebi u subotu vječnoga života.“ (Augustin)

Milost je nadasve i poglavito dar Duha koji nas čini pravednima i posvećuje. Ali milost obuhvaća i darove što nam ih Duh daje da nas pridruži svom djelovanju te nas osposobi da sudjelujemo u spasenju drugih i u rastu Tijela Kristova, Crkve. To su *sakramentalne milosti* vlastite različitim sakramentima. To su, osim toga, posebne *milosti* koje se nazivaju i „*karizme*“, po grčkoj riječi što je rabi sveti Pavao, a koja znači blagonaklonost, nezasluženi dar, dobročinstvo (Dogm. konst. Lumen gentium). Koja god im bila narav, katkada i izvanredna, kao što je dar čudesa ili jezika, karizme su usmjerene na posvetnu milost, a cilj im je zajedničko dobro Crkve. One su u službi ljubavi koja izgrađuje Crkvu.

Među posebnim milostima potrebno je spomenuti staleške milosti koje prate vršenje odgovornih dužnosti kršćanskog života i službi u krilu Crkve:

„*Dare pak imamo različite po milosti koja nam je dana; je li to prorokovanje - neka je primjereno vjeri; je li služenje - neka je u služenju; je li poučavanje - u poučavanju; je li hrabrenje - u hrabrenju; tko dijeli, neka je darežljiv; tko je predstojnik - revan; tko iskazuje milosrđe - radostan!*“ (Rim 12, 6-8).

Milost izmiče našem iskustvu jer spada u nadnaravni red i tek se vjerom može upoznati. Stoga se ne možemo pozivati na svoje osjećaje i svoja djela kako bismo zaključili da smo opravdani i spašeni. (Tridentski koncil). Ipak, po riječi Gospodinovoj: „*Po njihovim ćete ih plodovima prepoznati*“ (Mt 7, 20), promatranje Božjih dobročinstava u našem životu i u životu svetaca pruža nam jamstvo da milost u

nama djeluje i potiče nas na sve veću vjeru i na stav zaufana siromaštva.

Jedan od najljepših iskaza takva raspoloženja duše jest odgovor sv. Ivane Arške na izazovno pitanje njezinih crkvenih sudaca: „Upitana znade li je li u milosti Božjoj, ona odgovori: ‘Ako nisam, neka me Bog u nju stavi; ako jesam, neka me Bog u njoj sačuva’.“

III. Zasluga

Tebe slavi zbor svetih, i ti nagrađujući njihove zasluge, nagrađuješ darove svoje.
(Praefatio de sanctis)

Riječ „zasluga“ općenito označuje dužnu *naplatu* koju zajednica ili društvo daje nekom svom članu za djelo, prosuđeno kao dobro ili zlo, koje prema tome zaslužuje nagradu ili kaznu. Zasluga ulazi u red kreposti pravednosti, po načelu jednakosti koje njome ravna.

U odnosu prema Bogu, u strogo pravnom smislu, čovjek ne može imati zasluga. Između njega i nas nejednakost nema mjere, jer smo mi od njega kao Stvoritelja sve primili.

Čovjekova zasluga pred Bogom u kršćanskom životu počiva na tome što je Bog *slobodno odlučio čovjeka pridružiti djelu svoje milosti*. Božje Očinsko djelovanje pretječe svojim nadahnućem, a na nj se nadovezuje čovjekovo slobodno djelovanje suradnjom, tako te zasluge za dobra djela treba pripisati najprije Božjoj milosti, a onda vjerniku. I sama čovjekova zasluga, uostalom, pripada Bogu jer je dobrim djelima u Kristu izvor Duh Sveti svojim nadahnućima i pomaganjem.

Budući da nas naše posinaštvo po milosti čini udionicima božanske naravi, ono nam može, po nezasluženoj pravednosti Božjoj, pružiti i *pravu zaslugu*. To je pravo tek posljedica milosti, pravo puno ljubavi koja nas čini „subaštinicima“ Kristovim i dostojnima dasteknemo „obećanu baštinu vječnoga života“. Zasluge naših dobrih djela darovi su Božje dobrote. „Najprije nam je dana milost, potom slijedi ono dugovano. [...] Tako njegovi darovi postaju tvoje zasluge.“ (Augustin)

Budući da u redu milosti inicijativa pripada Bogu, nitko ne može zaslužiti prvu milost koja stoji na početku obraćenja, oproštenja i posvećenja. No na poticaj Duha Svetoga i ljubavi možemo sebi i drugima susljedno zaslužiti korisne milosti za naše posvećenje, za porast milosti i ljubavi i za postignuće vječnoga života. I sama vremenita dobra, kao što je zdravlje i prijateljstvo, možemo zaslužiti po rasporedu Božje mudrosti. Sve su te milosti i ta dobra predmet kršćanske molitve. Ona provida našoj potrebi za milošću u svrhu zaslužnih djela.

Ljubav Kristova u nama vrelo je svih naših zasluga pred Bogom. Milost nas po djelatnoj ljubavi sjedinjuje s Kristom tako te jamči nadnaravni značaj naših čina i dosljedno njihovu zaslužnost pred Bogom i pred ljudima. Sveci su uvijek bili živo svjesni da su njihove zasluge čista milost.

Mali vjeronaučni leksikon

Mag

Mag, latinski *magus*, grčki μάγος, staroperzijski *maguš*: *svećenik*, pripadnik perzijske svećeničke kaste. Prema Herodotu, magi su pripadali jednomu od šest medijskih plemena, bili svećenici i činili (uz plemstvo i seljaštvo) posebnu kastu. Neki istraživači smatraju ih svećenicima stare medijske politeističke religije, koji su nakon perzijskog osvojenja Medije pristali uz zarathuštrizam (zoroastrizam), a drugi ih drže zarathuštranskim svećenicima kojima su grčki i rimski pisci pripisivali magičke sposobnosti i smatrali ih kaldejskim (babilonskim) svećenicima. U grč. tekstu Matejeva evanđelja magima se zovu tri mudraca („kraljevi s Istoka“) koji su se došli pokloniti Isusu. Riječ mag sačuvala se u izrazima magija, magičar. - U prenesenom značenju, mag je majstor na nekom području; čarobnjak (mag marketinga, mag pisane riječi).

Magija

Magija, kasnolatinski *magia*, grčki μαγεία: *čarolija*, skup postupaka i obreda koji idu za podčinjavanjem prirode ljudskoj volji posredstvom okultnih moći. U arhaičnim društvima javlja se kao oblik vjerovanja isprepleten s arhaičnim religijama. U razvijenijim i prosvijećenim društvima magija se smatra praznovjerm, ali se zadržava u nekim društvenim slojevima. U magiji se razlikuju tri sastavnice: *magijska vjerovanja*, *magijske tehnike i obredi* te njihov posrednik (*mag*, *vrač*, *šaman*). Magijska vjerovanja temelje se na uvjerenju o povezanosti kozmičkih, demonskih i okultnih sila i čovjekove duševnosti.

Različitim magijskim tehnikama, precizno obavljenima, čarobnjak (mag, vrač, šaman, vještica) podlaže okultne sile svojoj volji i izvodi željeni učinak, dobar ili zao. Kad se te sile zazivaju u dobre svrhe, riječ je o *bijeloj magiji*, a kad se zazivaju u zle svrhe, riječ je o *crnoj magiji*. U srednjem vijeku razlikovala se bijela magija, koja je stvarala „čudesu“ uz pomoć božanskih sila, te crna magija, koja se za pomoć utjecala tzv. nečistim silama.

S obzirom na način djelovanja, magija može biti *imitativna* (magijski se učinak postiže vjernim oponašanjem neke pojave) i *simpatička* (magijski se učinak postiže intenzitetom želje i moći zazivanja).

U etnologiji i antropologiji prihvaća se klasifikacija magijskih postupaka koju je iznio J. G. Frazer u svojem djelu *Zlatna grana*. U načelu se razlikuju dvije temeljne vrste magijskih postupaka: *obrambena* (odbojna/zaštitna/apotropejska) magija, zapravo prevencija od nevolje, te *izazovna* (poticajna) magija, tj. izazivanje, odn. poticanje nečega poželjnoga.

U magijskoj praksi važnu ulogu imaju određena *mjesta* (npr. raskrižje, međa, temelj, prag, streha, ognjište), *vrijeme* (npr. dijelovi dana poput izlaska i zalaska sunca, mjesečeve mijene), *određeni dani* (npr. utorak, petak), neki *predmeti* (npr. sito i rešeto), *geometrijski likovi, brojevi* i sl. Suvremena etnologija (M. Mauss, B. Malinowski) nastojala je objasniti magiju, njezinu narav, funkciju i odnos prema znanosti i religiji. Dok magiju karakterizira volja za moći i manipuliranje okultnim silama u praktične svrhe, obilježje je religije poniznost, uskladenje sa svetim, božanskim (kozmički zakon, Božji zakon, Božja volja). Dok religija ima *eksplikativnu* (podrijetlo i svrha svijeta, pojedinca i zajednice) i *integrativnu funkciju* (društvena integracija i solidarnost), magija je *praktična disciplina* koja manipulira okultnim silama u individualne i kolektivne svrhe, čime je sličnija znanosti.

U pretpovijesnim religijama magijom se nastojalo osigurati uspješno obavljanje lova, plodnost i rodnost.

U starom Egiptu magija se isprepletala s religijskim kultom, a prakticirali su je svećenici i liječnici. Dok je religija bila povezana sa štovanjem bogova i kultom mrtvih, magija se odnosila na praktičnu stranu života i imala je zaštitno obilježje (čuvanje od bolesti i neprijateljskih bića). U tu su se svrhu nosili različiti talismani i amajlije.

U starih Grka magija je postojala usporedno sa službenim kultom i imala je poglavito iscjeliteljsku i pretkazivačku funkciju.

U starih Rimljana u prvoj fazi magija je imala zaštitničku funkciju, osobito iscjeliteljsku, a u doba carstva cvjeta astrologija i nekromancija.

U Hetita magija je imala iscjeliteljsku, pomirbenu, supstitucijsku i očišnu funkciju.

U mezopotamskim religijama magijski obredi bili su poglavito vezani uz egzorcizam.

U Starom i Novom zavjetu oštro se osuđuje magija, a taj se stav nalazi u židovstvu i kršćanstvu. Prema biblijskoj tradiciji magija je oblik idolatrije ili praznovjerja, neprihvatanje stvorene stvarnosti, razumna i odgovorna stava prema njoj te duhovnog puta u odnosu prema božanskome. Unatoč tomu povijesno se kršćanstvo na Zapadu XIII.-XVIII. st. zaplelo u složen proces gonjenja vještica, pri čemu su se zamutila neka temeljna biblijska načela.

U islamu se dopuštaju neki oblici bijele magije.

U istočnim religijama različiti oblici magije isprepleću se s pučkim oblicima tih religija.

U suvremenim zapadnim društvima preživjeli su neki magijski oblici gatanja i horoskopije, a gdjegdje i crne magije, kao stanovita kompenzacija desakralizacije i dekristijanizacije tih društava.

<https://www.enciklopedija.hr/>

Opći religijski leksikon, LZ Miroslav Krleža, Zagreb, 2002.

Hildegarda iz Bingena

17. rujna

Hildegarda iz Bingena (Hildegard von Bingen), poznata i kao "Sibila s Rajne" ili kao "čudo XII. stoljeća", njemačka redovnica benediktinka, mističarka, književnica, glazbenica i znanstvenica. Rođena je 1098. u Bermesheimu kod Alzey (Rheinland-Pfalz) kao deseto dijete plemića Hildeberta i Mechtilde. Već kao djevojčica imala je viđenja. Roditelji su je s 8 godina dali na odgoj redovnicama u benediktinski samostan Disibodenberg. U petnaestoj godini Hildegard je i sama primila redovničku koprenu. Sa 40 godina počela je zapisivati svoja viđenja. Posjedovala je dar proročanstva, pisala propovijedi i životopise svetaca, vodila bogatu korespondenciju s papama, carevima, kraljevima, biskupima i drugim istaknutim osobama svojega vremena. Bila je savjetnica mnogih uglednika. Sačuvao se veći broj njezinih pisama i rasprava koje su uz njezine pjesme na latinskom jeziku zanimljivi dokumenti iz razdoblja križarskih ratova. Objavila je mnoga djela i znanstveno se bavila teologijom, medicinom, botanikom, glazbom, etikom i kozmologijom. Oko 1151. skladala je liturgijsku dramu s moralnom poukom pod naslovom „Ordo Virtutum” („Red vrlina”).

Posjećivala je brojne samostane i na trgovima držala govore svećenstvu i puku. Nakon smrti svoje učiteljice i poglavarice Jutte von Sponheim postala je 1136. poglavaricom (magistrom) u Disibodenbergu, a kasnije utemeljila samostane Rupertsberg (1150.) i Eibingen (1165.). U svoju redovničku zajednicu unosila je radost, vedrinu i glazbu te je nastojala pomoći svim sestrama da služe Gospodinu s veseljem. Naročitu nježnost pokazivala je prema bolesnicama, nabavljala im lijekove, a kada to nije bilo dovoljno, obraćala se Gospodinu da ih on izliječi čudom. Preminula je na današnji dan, 17. rujna 1179., u samostanu Rupertsbergu (Bingen am Rhein, Rheinland-Pfalz). Jedan od Hildegardinih biografa zapisao je: „U njezinim je grudima plamtjela ljubav, koja nije isključivala nijednoga čovjeka.“ Hildegardine relikvije nalaze se u župnoj crkvi u Eibingenu (Hessen). Časte je i katolici i protestanti. Papa Ivan XXII. proglasio je Hildegardu 1326. blaženom, a papa Benedikt XVI. potvrdio je 2012. njezinu svetost i proglasio ju crkvenom naučiteljicom („doktorica sveopće crkve”, „Doctor Ecclesiae universalis”).

<https://www.velecasnisudac.com/>

IN MEMORIAM

TOMISLAV PAVALIĆ

**POLICIJSKI SLUŽBENIK
ATJ LUČKO**

POČIVAO U MIRU

NAŠI POKOJNI

ŠIMO BOŠNJAKOVIĆ,

PU brodsko - posavska, Čovac, 11. rujna 1991.

DAMIR KLASNIĆ,

MUP, Zagreb, 11. rujna 1992.

VLADO ANDRIJEVIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

TOMICA BABIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Rosulje, 12. rujna 1991.

TOMISLAV JERGOVIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

DRAŽEN KOSTRIĆ,

PU istarska, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

VITOMIR MARGETAN,

PU bjelovarsko - bilogorska, nestao, Pakrac 12. rujna 1991.

DANKO PAVIČIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

PERO PRPIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Nepoznato (Hrvatska Kostajnica), 12. rujna 1991.

DRAŽEN VUJČIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

ŽELJKO BJELIĆ,

PU zagrebačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

DRAGO LENARTIĆ,

PU zagrebačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

IVAN LEŠKOVIĆ,

PU zagrebačka, Hrv. Kostajnica, 12. rujna 1991.

ZDRAVKO MAJTA,

PU zagrebačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

BOŽAN MILOŠ,

PU zagrebačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

DRAŽEN PELEGRIN,

PU zagrebačka, Hrv. Kostajnica, 12. rujna 1991.

IVICA ŠNJARIĆ,

PU zagrebačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

STIPICA VUKADIN,

PU zagrebačka, Hrv. Kostajnica, 12. rujna 1991.

ĐURO ŽIVKO,

PU zagrebačka, Hrvatska Kostajnica, 12. rujna 1991.

DARKO TURKALJ,

PU varaždinska, Gospić, 12. rujna 1993.

DAVORIN BRIŠEVAC,

PU sisačko - moslavačka, Hrv. Kostajnica, 13. rujna 1991.

JOSIP JURČEVIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Hrv. Kostajnica, 13. rujna 1991.

SLOBODAN LEŠKOVIĆ,

PU zagrebačka, Hrvatska kostajnica, 13. rujna 1992.

MIRKO KLEPAČ,

PU virovitičko - podravska, Čačinci, 14. rujna 1991.

DARKO LISAK,

PU zagrebačka, Petrinja, 14. rujna 1991.

KRUNO PINJUH,

PU osječko - baranjska, Josipovac, 14. rujna 1995.

KRUNO PINJUH

PU osječko - baranjska, Josipovac, 14. rujna 1995.

GORAN FILAR

PU sisačko - moslavačka Kostajnički Majur 15. rujna 1991.

JOSIP FILAR

PU sisačko - moslavačka, Kostajnički Majur, 15. rujna 1991.

IVICA JELANČIĆ

PU brodsko - posavska Dragalić 15. rujna 1991.

NEDELJKO KLARIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 15. rujna 1991.

TOMO UZELAC

PU ličko - senjska, Gospić, 15. rujna 1991.

MIROSLAV VLAINIĆ

PU ličko - senjska, Gospić, 15. rujna 1991.

MLADEN KATIĆ

PU zadarska, Maslenica, 15. rujna 1991.

IVAN SIROVEC

PU karlovačka poginuo 15. rujna 1992.

ANTUN ZAROŽINSKI

PU brodsko - posavska Velebit 15. rujna 1993.

ANTE ŠKOKO

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 16. rujna 1991.

BORIS MEDVED

PU sisačko - moslavačka, Petrinja, 16. rujna 1991.

DAMIR NAĐ

PU bjelovarsko - bilogorska, Doljani, 16. rujna 1991.

DARKO BAJTO

PU vukovarsko - srijemska, u službi, Zagreb, 16. rujna 1991.

DRAGUTIN KOVAČEVIĆ

PU sisačko - moslavačka, Doljani, 16. rujna 1991.

GORAN MAGDIĆ

PU virovitičko - podravska, Grubišno Polje, 16. rujna 1991.

GORAN KUVAČ

PU šibensko - kninska, Šibenik, 16. rujna 1991.

JOSIP KARAGIĆ

PU sisačko - moslavačka, Baćin, 16. rujna 1991.

JOSIP PLEŠA

PU bjelovarsko - bilogorska, Doljani, 16. rujna 1991.

MILAN SABLJAK

PU karlovačka, Josipdol, 16. rujna 1991.

MILENKO POLIMAC

PU šibensko - kninska, Šibenik, 16. rujna 1991.

NIKO BILOBRK

PU sisačko - moslavačka, Petrinja, 16. rujna 1991.

NIKOLA PAPAC

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 16. rujna 1991.

NIKOLA KLARIĆ

PU šibensko - kninska, Šibenik, 16. rujna 1991.

PAVO FIČKOVIĆ

PU brodsko - posavska, Gređani, 16. rujna 1991.

STIPA MATOVIĆ

PU osječko - baranjska, Osijek, 16. rujna 1991.

ŠIMO BOŠNJAKOVIĆ

PU brodsko - posavska, Čovac, 16. rujna 1991.

TOMISLAV JURČEVIĆ

PU sisačko - moslavačka, Petrinja, 16. rujna 1991.

VLATKO BILOBRK

PU sisačko - moslavačka, Petrinja, 16. rujna 1991.

ŽELJKO ADŽIĆ

PU brodsko - posavska, Gređani, 16. rujna 1991.

DARINKO BRITVEC

PU zagrebačka, Petrinja, 16. rujna 1991.

DRAŽEN MUŽIĆ

PU zagrebačka, Petrinja, 16. rujna 1991.

IVICA ŽGELA

PU zagrebačka, Petrinja, 16. rujna 1991.

MARIO OREŠKOVIĆ

PU ličko - senjska, Luka Otočac, 16. rujna 1991.

ANTE DUJIĆ

PU šibensko - kninska, Žitnić, Drniš, 17. rujna 1991.

BOGOSLAV LUKIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

DAMIR FURDI

PU osječko - baranjska, Osijek, 17. rujna 1991.

GORAN ADRIĆ

PU brodsko - posavska, Vukovar, 17. rujna 1991.

IVAN SREMIĆ

PU sisačko - moslavačka, Šatornja, 17. rujna 1991.

IVICA GRUBAČ

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

JAKOV TOPIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

KAŽIMIR ABRAMOVIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

MARINKO KARDUM

PU šibensko - kninska, Šibenik, 17. rujna 1991.

NIKOLA ŽIVKOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 17. rujna 1991.

RATKO BRICO

PU brodsko - posavska, Vukovar, 17. rujna 1991.

ŠIME GRABIĆ

PU šibensko - kninska, Oklaj, 17. rujna 1991.

ZORAN BOČINA

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

IVAN LEPČIĆ

PU koprivničko - križevačka, Daruvar, 17.09.1991.

POČIVALI U MIRU